

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.738/2008/4.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2009. év március hó 26. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A rágalmazás vétsége miatt az I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a magánvádló által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Kaposvári Városi Bíróság 13.B.792/2006/25. számú ítéletét, és a Somogy Megyei Bíróság 1.Bf.388/2007/9. számú végzését **az I. rendű és a II. rendű** terheltek tekintetében hatályában fenntartja.

A felülvizsgálat során felmerült 3900.- (Háromezer-kilencszáz) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye. Ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Kaposvári Városi Bíróság a 2007. év szeptember hó 4. napján meghozott 13.B.792/2006/5. számú ítéletében az I. rendű és a II. rendű terhelteket az ellenük rágalmazás vétsége miatt emelt vád alól felmentette.

A magánvádló feljelentést tett az I. rendű és a II. rendű terheltek ellen a Btk. 179. § (1) bekezdésébe ütköző rágalmazás vétsége miatt.

A jogerős ügydöntő határozat tényállása szerint:

A II. rendű terhelt - korábban az egyetem főiskolai karának levelező hallgatója - a főiskolai kar főigazgatójához írt levelében panaszt tett a magánvádló főiskolai adjunktus magánvádlóval szemben. Levelében kifogásolta, hogy a magánvádló nem adott számára vizsgaidőpontot, mert személyesen neheztelt rá és személyes

hadjáratot indított ellene. A magánvádló nem engedte őt kollokválni, emiatt nem tudott szigorlatozni sem. Előadta, hogy a diploma megszerzésétől függhet az állása, esküvőjét is el kellett halasztania a kieső vizsga miatti késedelmek folytán. Tanulmányi törekvései ellenére sem tapasztalt a magánvádló részéről jóindulatot, emberséget. Kérte a főigazgatót, hogy vizsgálhatóssága érdekében járjon el az ügyben.

Az oktatási főigazgató-helyettes a II. rendű terhelt írásbeli panaszáról a főiskolai docens I. rendű terhelttől, mint a tanszék vezetőjétől kért tájékoztatást.

Az I. rendű terhelt levelében válaszolt az egyetem főiskolai kara oktatási főigazgató-helyettesének. Levelében tájékoztatta, hogy a hallgatói panaszt megalapozottnak ítélte. A hallgatót jogsérelem érte. A magánvádló nem biztosított vizsgát a vizsgaidőszakban a hallgatónak, ami őt megillette volna. A magánvádló eljárása jogtalan, rosszhiszemű és etikátlan volt. Közölte, hogy a hasonló esetek miatt nem minden hallgató mer panaszt tenni, mert a magánvádló retorziója nem marad el. A magánvádlóval szemben a hallgatók semmilyen észrevételt, panaszt nem mernek megfogalmazni. A tanszékvezető I. rendű terhelt kérte ezért a magánvádlóval szemben etikai vizsgálat indítását, a hallgatók megalázása és indokolatlan zaklatása miatt eljárás kezdeményezését, oktatói ténykedésének kivizsgálását, illetve a felmerült sorozatos panaszok miatt pedagógus pályára való alkalmassága vizsgálatát. Véleménye szerint a magánvádló sorozatos jogtalanságokkal sérti a főiskolai kar jóhírét.

A magánvádló részére az iratokat kézbesítették.

A felülvizsgálat tárgyát képező alapügyben eljáró elsőfokú bíróság megállapította, hogy a II. rendű terhelt főiskolai hallgató a főiskola főigazgatójához tanulmányi ügyben benyújtott levelében a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény szerinti jogorvoslati jogát gyakorolta. Jogszerűen járt el, nem lépte túl a jog érvényesítésének kereteit. A magánvádló becsületének csorbítására alkalmas tény nem állított, becsmérő, gyalázkodó, becsület csorbítására alkalmas kijelentést nem tett.

Az I. rendű terhelt mint tanszékvezető, beosztásánál fogva köteles volt a tanszéken dolgozók oktató munkáját, a hallgatókkal való viszonyát értékelni, arról véleményt alkotni. Az oktatási főigazgató-helyettes levelére hivatalos levélben válaszolt. A magánvádló oktatói tevékenységével összefüggő magatartásáról alkotott véleményét közölte hivatali felettesével. A levél nem tartalmaz becsmérő, gyalázkodó, indokolatlanul személyeskedő kitételt, és nem tér el attól a tárgytól, amelyről tőle tájékoztatást kértek. A levél utolsó két bekezdése ugyan nem függ

össze szorosan a II. rendű terhelt panaszlevelével, azonban kapcsolódott annak tárgyához, mert a magánvádló módszereit, a hallgatókkal való viszonyát érintő, más hallgatói panaszokból ismert tényekről tett említést és a magánvádlóval szemben szükséges vizsgálat kezdeményezését személyes véleményének, tapasztalatának ismertetésével nyomatékosította.

A másodfokon eljáró Somogy Megyei Bíróság a 2007. év december hó 3. napján jogerős 1.Bf.388/2007/9. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét - a jogi indokolás pontosítása mellett - helybenhagyta.

II. A jogerős ügydöntő határozat ellen a magánvádló terjesztett elő felülvizsgálati indítványt. A határozat hatályon kívül helyezését, a felmentett terheltek büntetőjogi felelősségének megállapítását és jogi képviselétével felmerült költségeinek megtérítését kérte.

Az indítványban kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a rágalmozó tényállítások valós tartalmának feltárása érdekében valóság bizonyítást folytatott le, ennek eredményét azonban tévesen értékelte. Vélekedése szerint a rágalmozó tényállítások nem bizonyultak igaznak, így a terheltek felmentése törvénysértő.

Másrészről sérelmezte, hogy a bíróság a bizonyítékok értékelésével, a bizonyítási indítványok elfogadásával, illetve elutasításával megsértette a "fegyverek egyenlőségének elvét", sérült a "tisztességes eljáráshoz való jog", valamint az "ártatlanság vélelme" is.

Vitatta a terheltek felmentésének jogcímét, ehhez kapcsolódóan a vád tárgyává tett levelek jogszerűségét vonta kétségbe. Érvelése a vád és a jogerős ítélet ténybeli és jogi kereteit meghaladóan a főiskolán lezajlott és számára sérelmes események részletezését is tartalmazta.

A II. rendű terhelt védője a magánvádló felülvizsgálati indítványára írásban tett észrevételében a felülvizsgálati indítvány elutasítását és a jogerős döntés hatályban tartását kérte.

A nyilvános ülésen a magánvádló jogi képviselője a felülvizsgálati indítványt csupán anyagi jogi jogszabálysértésre hivatkozással tartotta fenn. Érvelése szerint az I. rendű terhelt levele becsület csorbítására objektíve alkalmas állításokat tartalmaz, ezek más előtt váltak ismertté, a cselekmény tehát tényállásszerű. Vitatta, hogy az I. rendű terhelt a levél megírásával hivatali kötelezettségét teljesítette, miután a magánvádló minősítésére nem

kérték fel, ezzel kapcsolatban azonban minden alapot nélkülöző, személyes reflexióként sértő megállapításokat közölt.

A jogi képviselő vélekedése szerint a II. rendű terhelt levelének tartalma alapján nem állapítható meg, hogy a II. rendű terhelt jogorvoslati jogával élt volna, erre egyébként sem lett volna jogi lehetősége. Jogszerű eljárás hiányában sértő tényállításai miatt a II. rendű terhelt bűnösségének megállapítása indokolt.

A magánvádló jogi képviselője elsődlegesen a terheltek bűnösségének megállapítását, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és a Kaposvári Városi Bíróság új eljárás lefolytatására utasítását indítványozta.

Az I. rendű és a II. rendű terheltek védői a támadott határozat hatályában fenntartására tettek indítványt.

A magánvádló az írásbeli indítványával egyezően szólalt fel.

III. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslati jellegéből következik, hogy felülvizsgálatnak csak a törvényben részletesen és taxatív felsorolt okok alapján (Be. 416. § (1) bekezdés) van helye. Mindemellett a Be. 423. § (1) bekezdés alapján a felülvizsgálat során a jogerős ítélet tényállása irányadó. Erre figyelemmel a törvényben megjelölt okokon kívül eső sérelmek, esetleges jogsértések nem vezethetnek a kifogásolt határozatok érdemi felülvizsgálatára. A felülvizsgálati eljárásban nem vizsgálhatók ezért a pervezetéssel kapcsolatos esetleges eljárási szabálytalanságok (valóságbizonyítás elrendelése) és nem vizsgálható a tényállás megalapozottsága, ezzel összefüggésben a bizonyítékok mérlegelése sem. Ezért a Legfelsőbb Bíróság érdemben nem foglalkozott a felülvizsgálati indítvány tanúvallomásokat, okiratok értékelését sérelmező érvelésével.

A terheltek felmentésének anyagi jogi alapját vitató felülvizsgálati érveket érintően azonban a magánvádló indítványában a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott felülvizsgálati okra hivatkozott, e tekintetben tehát a sérelmezett jogerős ítélet érdemi felülvizsgálatát a Legfelsőbb Bíróság elvégezte.

A rágalmazás bűncselekménye kapcsán kialakult bírói gyakorlat következetes abban, hogy a jogellenesség hiánya kizárja a bűncselekmény megállapíthatóságát. Mindennek az alapja az, hogy egyes tevékenységek, eljárások során a személyek magatartását, esetleg becsületét, jó hírnevét, érintő negatív tartalmú tényközlések megtétele mellőzhetetlen. A rágalmazás jogellenességének hiányát megalapozza, ha a sérelmezett és sértőnek

tartott véleménynyilvánítás (tényállítást) valamely hivatalos eljáráshoz tartozóan, annak keretében, ahhoz illeszkedően hangzik el. Az e tárgyban kialakult bírói gyakorlat szerint a hivatalos eljárás során a feljelentettet vagy az eljárásban más személyt érintő hátrányos, esetleg sértő, ezért kifogásolható tényállítások az eljárás céljához igazodóan nélkülözik a jogellenességet, ezért a rágalmazás vétségének megállapítására eleve nem alkalmasak (BH.1994.295., BH.2004.305., EBH.2004.1011.).

E kritériumoknak az I. rendű terhelt által írt levél megfelel.

Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelt panaszához kapcsolódóan a főigazgató-helyettes felhívására adott levélben hivatalos tájékoztatást. Ebben mint tanszékvezető és a magánvádló felettese, az általa ismert tényeket és a magánvádló oktatói tevékenysége kapcsán kialakult - tartalmában nem becsmérlő, megalázó - vezetői véleményét közölte. A tájékoztatás a I. rendű terhelt munkaköréből adódó hivatalos eljárásban történt, és nem lépte túl a felsőoktatási törvény alapján az I. rendű terhelten háruló kötelezettségek körét. Az ilyen kötelezettséget teljesítő személynek az üggyel összefüggésben tett megállapításai esetén akkor sincs alap a rágalmazás miatt a büntetőjogi felelősség megállapítására, ha tényállításai, vagy az abból levont következtetések objektíve alkalmasak a becsület csorbítására (EBH.2003. 846.).

A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvénynek a hallgató egyéni jogait és kötelelességeit tartalmazó rendelkezései értelmében a hallgató szabadon véleményt nyilváníthat minden tanulmányaival összefüggő kérdésről, az oktatók munkájáról, tájékoztatást kell kapjon a személyét és tanulmányait érintő kérdésekről, jogosult véleményezni az oktatói munkát. A hallgató a felsőoktatási intézmény döntése vagy intézkedése, illetve intézkedésének elmulasztása ellen - a tanulmányok értékelésével kapcsolatos döntést kivéve - jogorvoslattel élhet. A jogorvoslati kérelem tárgyában - a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában meghatározott eljárási rend szerint - a felsőoktatási intézmény vezetője vagy az általa létrehozott bizottság jár el.

A II. rendű terhelt a felsőoktatási törvényben rögzített panaszjogával élt. Tényelőadásához személyes reflexiókat fűzött, ezekkel azonban szorosán a levél tárgyához kapcsolódott, érvelését erősítette. A levél nem tartalmaz becsmérlő, gyalázkodó, becsület csorbítására alkalmas kijelentést. A becsület csorbítására alkalmasság a rágalmazás törvényi tényállása objektív ismerve, melynek hiányában a bűncselekmény nem valósul meg.

Mindezekre figyelemmel a terheltek felmentésére a büntető anyagi jog szabályainak sérelme nélkül került sor, ezért a Legfelsőbb Bíróság a támadott határozatokat a Be. 426. § alapján hatályukban fenntartotta.

A felülvizsgálat során felmerült bűnügyi költséget a Be. 429. § alapján az állam viseli.

A Be. 3.§ (4) bekezdése értelmében a Legfelsőbb Bíróság határozata ellen fellebbezésnek, a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja szerint felülvizsgálatnak nincs helye. A Be. 418. § (3) bekezdése pedig tilalmazza az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtását.

Budapest, 2009. év március hó 26. napján

<i>Dr. Schäfer Annamária</i>	<i>Dr. Csere Katalin</i>	<i>Dr. Katona Sándor</i>
<i>a tanács elnöke</i>	<i>előadó bíró</i>	<i>bíró</i>